

RECENZJA

rozprawy na stopień doktora nauk medycznych

lek. med. Fedira Yurochko pt. „Ocena wpływu czynników medycznych

i socjoekonomicznych na utrzymywanie się wysięku w uchu środkowym po ostrym zapaleniu ucha środkowego u dzieci”.

Tematem przedstawionej do oceny rozprawy doktorskiej jest bardzo interesujące zagadnienie, szeroko dyskutowane w literaturze zarówno polskiej jak i zagranicznej. Problem dotyczy częstego laryngologicznego schorzenia wieku dziecięcego jakim jest ostre zapalenie ucha środkowego i związanego z nim zapalenia wysiękowego. Jest to jedna z najczęstszych infekcji występujących u niemowląt oraz dzieci. Dane z piśmiennictwa informują, że ok 90% dzieci choruje co najmniej raz na to schorzenie. Często też mamy do czynienia z nawrotami tej choroby co w konsekwencji może doprowadzić do różnego stopnia uszkodzenia słuchu. Dlatego też zainteresowanie się przez doktoranta tematyką zastosowania badań mających na celu ocenę wpływu różnych czynników na wyniki leczenia wysiękowego zapalenia ucha u dzieci uważam za w pełni uzasadnione i potwierdza trafność wyboru tematu rozprawy.

We wstępnej części rozprawy autor przedstawia terminologię dotyczącą tych dwóch rodzajów zapalenia ucha środkowego, oraz dokonuje przeglądu piśmiennictwa z zakresu epidemiologii oraz czynników ryzyka. Dane te pochodzą z wielu ośrodków europejskich (zarówno z Europy Wschodniej jak i Zachodniej) oraz ze Stanów Zjednoczonych. Szczególnie dużo miejsca poświęca różnego rodzaju czynnikom ryzyka biorąc pod uwagę: wiek, płeć, predyspozycje genetyczne, obecność schorzeń alergicznych, czynniki socjoekonomiczne oraz kulturowe.

W dalszej części wstępu doktorant poświęca dużo miejsca etiologii i patogenezie tego schorzenia, próbując wyjaśnić mechanizm powstawania zaburzeń występujących w uchu środkowym. Swoje spostrzeżenia koncentruje na analizie powstania ujemnego ciśnienia oraz jego wpływu na wentylację w obrębie jamy bębenkowej w powiązaniu z obecnością patogenów bakteryjnych oraz mediatorów zapalnych.

Bardzo dużo miejsca poświęcił autor diagnostyce zapaleniu ucha środkowego. Przedstawił kryteria jego rozpoznania, objawy oraz powszechnie znane pomiary oporu akustycznego w postaci tympanometrii jak i nowoczesne metody diagnostyczne takie jak reflektometria akustyczna. Ta część w sposób szczególny zasługuje na uwagę ze względu na jej bardzo przejrzyste i zrozumiale przedstawioną formę. Omawiane i cytowane przez autora prace dotyczące tego właśnie zagadnienia, zostały w sposób trafny uwypuklone co w znaczący sposób podnosi wartość zarówno naukową jak i dydaktyczną rozprawy.

W zakończeniu wstępu autor skupia się na problemach związanych z przebiegiem klinicznym ostrego zapalenia ucha, konsekwencjami pojawienia się wysięku w jamie bębenkowej oraz koncepcji postępowania terapeutycznego.

Kolejny rozdział, w sposób zwięzły formułuje w dwóch szczegółowych punktach cel podjętych badań, po czym autor omawia materiał i metodykę jaką posłużył się w swojej pracy.

Badaniami objęto grupę 119 dzieci w wieku od 1 do 12 lat z rozpoznany ostrym zapaleniem ucha środkowego. 51 dzieci pochodziło z Polski, natomiast 68 z Ukrainy. Rekrutacja chorych została przeprowadzona w latach 2017 – 2018 spośród dzieci leczonych ambulatoryjnie w Klinice Otorynolaryngologii Dziecięcej Lwowskiego Wojewódzkiego Dziecięcego Szpitala Klinicznego oraz Kliniki Otorynolaryngologii Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego nr 1 im. F. Chopina w Rzeszowie. Każdy chory miał cztery wizyty ambulatoryjne, podczas których wypełniane były ankiety dotyczące zarówno wskaźników socjoekonomicznych jak i klinicznych – ściśle związanych z chorobą podstawową. Ocena danych uzyskanych z ankiety przeprowadzana była po upływie 7 dni, po miesiącu i po dwóch miesiącach od pierwszej wizyty. Dodatkowo, na trzech wizytach przeprowadzone było badanie tympanometryczne.

Całość badań została poddana analizie statystycznej. Doktorant w sposób bardzo szczegółowy i rozbudowany przedstawił metody statystyczne, którymi posługiwał się w swojej pracy badawczej.

Rozprawa doktorska lek. med. Fedira Yurochko obejmuje 97 stron tekstu, ma typowy układ z podziałem na 8 rozdziałów. W tekście zamieszczonych jest 58 tabel, 13 rycin,

259 pozycji cytowanego piśmiennictwa zarówno krajowego jak i zagranicznego oraz krótkie streszczenie w języku polskim i angielskim.

Prezentując wyniki uzyskanych badań autor szczegółowo analizuje charakterystykę populacji dzieci pod kątem płci, wieku, miejsca zamieszkania, warunków mieszkaniowych oraz innych czynników społeczno – ekonomicznych. Przedstawia też informacje o problemach zdrowotnych występujących w dzieciństwie a dotyczących szczepień przeciwko pneumokokom, nieżytu alergicznego nosa oraz patologii migdałka gardłowego. Ciekawym spostrzeżeniem przedstawionym przez doktoranta jest rodzaj zastosowanego leczenia, w którym dominują wśród dzieci na Ukrainie leki homeopatyczne i fitofarmaceutyki, natomiast u polskich dzieci lizaty bakteryjne i zabieg chirurgiczny – adenotomia.

W dalszej części wyników autor podjął próbę charakterystyki zapalenia ucha środkowego badanych koncentrując swoje obserwacje na lokalizacji tego schorzenia, natężenia bólu ucha oraz obecności dodatkowych objawów chorobowych w badanej populacji chorych. Przedstawił też informacje dotyczące podjętego leczenia wśród dzieci chorych na zapalenie ucha w przypadku stosowania kropli do ucha, pseudoefedryny, antybiotyku, fenspirydu oraz niesterydowych leków przeciwzapalnych.

W końcowej części analizy wyników doktorant ocenia efekty zastosowanego leczenia w grupie dzieci z Polski i Ukrainy w zależności od czynników demograficznych, społecznych i zdrowotnych. Miarą tej efektywności była ocena ewakuacji wysięku z ucha środkowego na podstawie zmiany typu badania tympanometrycznego.

Szczegółowa analiza uzyskanych wyników pozwoliła autorowi na sformułowanie czterech w pełni realizujących założenia pracy wniosków, które mają dużą wartość kliniczną.

Przedstawiona przez doktoranta praca prezentuje dużą wartość, przede wszystkim w związku z wyborem tematu. W dostępnej literaturze brak jest bowiem publikacji dotyczących porównania konsekwencji ostrego zapalenia ucha środkowego pomiędzy populacją dzieci z Polski i Ukrainy. Najlepszym tego dowodem jest kilkakrotnie powtarzana w dyskusji informacja dotycząca braku obecności w piśmiennictwie analizy niektórych czynników będących przedmiotem badań rozprawy. Biorąc ten fakt pod uwagę trzeba stwierdzić, że przeprowadzone przez doktoranta badania mają charakter pionierski. Osoba

autora tej pracy związana ze środowiskiem ukraińskim dodatkowo pozwala na dokładniejsze spojrzenie na problematykę ostrego zapalenia ucha środkowego i jego możliwość uniknięcia lub skutecznego leczenia w następstwie wymiany doświadczeń międzynarodowych.

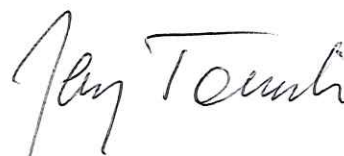
Wartość pracy wzrosłaby poprzez wyjaśnienie pewnych mało sprecyzowanych informacji:

1. Wyjaśnienia wymaga duża różnica pomiędzy chorobami migdałka gardłowego - mała liczba dzieci z przerostem tego migdałka w populacji dzieci z Ukrainy, przy praktycznie braku obecności stanu zapalnego u dzieci z Polski.
2. W jaki sposób przeprowadzono ocenę natężenia bólu ucha ? Czy stosowano jakąś skalę?.
3. Należałoby przedstawić grupę/grupy antybiotyku oraz niesterydowego leku przeciwzapalnego zastosowanego w leczeniu zapalenia ucha oraz jego dawkę.
4. Również wyjaśnienia wymaga sytuacja podjęcia leczenia preparatami efedryny, a w szczególności użytej dawki, ze względu na zastosowanie ich u dzieci pomiędzy 1 a 12 rokiem życia.

Niezależnie od tych uwag, w moim przekonaniu, recenzowana praca powinna być sfinalizowana w formie publikacji. Korekcji będą wymagać pojedyncze błędy stylistyczno – literowe, które będzie można poprawić podczas przygotowania do druku.

Podsumowując stwierdzam, że rozprawa doktorska lek. med. Fedira Yurochko została przedstawiona w sposób staranny, świadczący o znacznym zgłębieniu wiedzy dotyczącej problematyki wysiękowego zapalenia ucha środkowego. Potwierdza to również umiejętność prawidłowego przeprowadzania badań oraz formułowania uzyskanych wyników i wniosków przez doktoranta. Spełnia ona zatem wymogi stawiane rozprawom dającym podstawę do uzyskania stopnia naukowego doktora medycyny.

Zwracam się zatem do Rady Naukowej Kolegium Nauk Medycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego o dopuszczenie lek. med. Fedira Yurochko do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Kraków, 22 sierpień 2021

Dr hab./med. Jerzy Tomik Prof. CMUJ